

Toetswijzer taal: thema 2

TD

Ik kan zelfstandige naamwoorden en lidwoorden aanduiden, enkelvoud en meervoud herkennen, verkleinwoorden gebruiken en woorden uit dit thema verklaren en ze gebruiken.

Ik onthoud

1

Wat is een zelfstandig naamwoord?

b

Zelfstandige naamwoorden zijn woorden die een naam geven aan personen, dingen, planten en dieren:

- > personen → papa, directeur, Carlos, juf, Anna ...
- > dingen → kast, lijm, deur, schaar ...
- > planten → cactus, eik, roos ...
- > dieren → hond, schaap, dinosaurus ...

1

Wat is een lidwoord?

b

Dat is gemakkelijk! Er zijn maar drie lidwoorden: **de**, **het** en **een**.

Lidwoorden staan altijd bij een zelfstandig naamwoord: **de** grap, **het** bezoek, **een** plons.

Het lidwoord *een* kun je bij alle zelfstandige naamwoorden gebruiken.

Dat lukt niet altijd voor *het* en *de*.

Is Nederlands niet je moedertaal?

Dan vind je dit vast erg moeilijk.

Enkele tips?

- > *Een* kan altijd!
- > Als je gokt, gok dan op het lidwoord *de* (er zijn heel wat meer *de*-woorden).

i

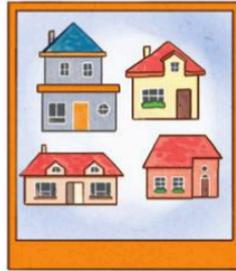
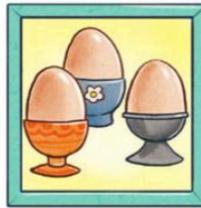
Wat betekenen enkelvoud en meervoud?

b

Aan zelfstandige naamwoorden kun je horen en zien of het om eentje (**enkelvoud**) gaat of om meer (**meervoud**).

Bv. **enkelvoud**   **meervoud**

boom   →   bomen
 bed   →   bedden
 meisje   →   meisjes

i

Wat is een eigennaam?

b

Hoe heet jij?

We hebben allemaal een eigen naam.
 Die schrijven we met een hoofdletter.
 Ook dieren, dingen of plaatsen hebben soms een eigen naam.
 Die eigennamen schrijven we ook met een hoofdletter.

Bv. Mijn hond heet **Bas**.
 Die mannetjes zijn van **Playmobil**.
 Ik woon in de stad **Brussel**.

Eigennamen zijn dus zelfstandige naamwoorden.

i

Wat is hetzelfde? Wat is het tegengestelde?

b

Soms betekenen woorden ongeveer **hetzelfde**.
 Bv. knap en mooi

Soms betekenen woorden het **tegengestelde**.
 Bv. dik en dun

i

Wat is een verkleinwoord en hoe schrijf ik het?

b

Verkleinwoorden gebruik je om:

> iets kleins aan te duiden.

Ik plant een boompje.

> te zeggen dat iets niet zo belangrijk is.

Het was een ongelukje!

> iets liefs aan te duiden.

Mijn juf is een schatje!

> te zeggen dat je iets of iemand niet leuk vindt.

Stop daar eens mee, ventje!

Verkleinwoorden eindigen altijd op *je*, *pje*, *tje* of *etje*. Bij *etje* gebeurt er iets bijzonders en verdubbelt bijna altijd de laatste medeklinker. Dan pas komt *etje* erachter.

Bv. maat → maatje
boom → boompje

baan → baantje
kam → kammetje

Leer de woordenschat van thema 2.

Kies iedere dag een paar woorden om te oefenen. Een hele lijst tegelijk is te veel.

Oefen met het liedje op Youtube, maak zelf een spelletje, oefen op Bingel en toets jezelf! Herhaal, herhaal, herhaal, ... 😊

Ik oefen

Kleur alle zelfstandige naamwoorden die je in het bos vindt.

de	groot	gek	mos	mooi
springen	nest	bed	everzwijn	het
fluiten	struik	boom	lopen	boekenkast
hert	koe	gele	uil	zetel

Kleur in de zinnen:

GROEN ▶ alle zelfstandige naamwoorden.

- 1 De mus zit op de tak van de appelboom.
- 2 Papa en mama kopen een vogelhuis.
- 3 Enna heeft een lieve hond.
- 4 Kobe en Linne knutselen een dierentuin.

Kleur in de tekst:

GROEN ▶ de zelfstandige naamwoorden.

GEEL ▶ de lidwoorden.

In het bos vind je de sporen van een everzwijn.
Maar ook wolven leven opnieuw in ons land.
Een pootafdruk van een wolf lijkt op die van een hond.
Hij is 8 tot 10 cm lang.
De achtertenen zitten wat meer naar achteren.

Kleur in elke zin:

GROEN ▶ de zelfstandige naamwoorden in het enkelvoud.

BLAUW ▶ de zelfstandige naamwoorden in het meervoud.

- 1 De das heeft strepen op zijn hoofd.
- 2 De eekhoorn heeft grote ogen.
- 3 Egels hebben stekels op hun rug.

Vul de zinnen aan met een eigennaam naar keuze.

- 1 Het bos ligt in het dorp _____.
- 2 De boswachter heet _____.
- 3 De naam van zijn hond is _____.

Vul aan met een zelfstandig naamwoord naar keuze.

Let op: sommige zelfstandige naamwoorden zijn eigennamen. Schrijf ze met een hoofdletter!

Sven heeft een bijzonder huisdier: een _____. Het dier heet _____.

Sven woont op een boerderij in de buurt van de stad _____.

Soms neemt Sven _____ mee naar zijn vriend _____. Dan spelen ze met zijn drieën met een _____ en _____ zijn Svens beste vrienden!

Waarom gebruik je hier een verkleinwoord? Zet een kruisje.

1 Mijn hond is een <i>knuffelbeertje</i>! Ik wil vertellen dat: ☐ mijn hond lief is. ☐ mijn hond klein is. ☐ mijn hond niet belangrijk is. ☐ mijn hond niet leuk is.	2 Niet boos zijn op de hond, het is maar een <i>plasje</i>. Ik wil vertellen dat: ☐ de plas lief is. ☐ de plas klein is. ☐ de plas niet belangrijk is. ☐ de plas niet leuk is.
3 Dat is een mooi <i>hondje</i>. Ik wil vertellen dat: ☐ de hond lief is. ☐ de hond klein is. ☐ de hond niet belangrijk is. ☐ de hond niet leuk is.	4 Je hond at je huiswerk niet op, <i>mevrouw</i>! Ik wil vertellen dat: ☐ de mevrouw lief is. ☐ de mevrouw klein is. ☐ de mevrouw niet belangrijk is. ☐ de mevrouw iets doet wat ik niet leuk vind.

De woordenschat van thema 2

bedreigd	loopt gevaar om te verdwijnen
het briesje	zacht windje
de eeuw	periode van honderd jaar
kuchen	stil hoesten
naakt	bloot, zonder haren
de ontmoeting	iemand tegenkomen
onvermoeibaar	zonder moe te worden
oppeuzelen	lekker opeten
pulken	peuteren
het roofdier	dier dat andere dieren eet
het sleutelwoord	belangrijkste woord uit een zin of een stukje tekst
smullen	lekker eten
de vacht	de haren van een dier
het verslag	wat je opschrijft over wat er gebeurd is
wonderlijk	vreemd

Zegswijzen

(iemand) opsporen	(iemand) zoeken en ook vinden
het je niet aantrekken	je er niet druk over maken
je lippen stijf op elkaar houden	niets zeggen
je uiterste best doen	heel erg je best doen

Verbind de woorden met hun tegengestelde.

wonderlijk

luid hoesten

het briesje

de prooi

naakt

normaal

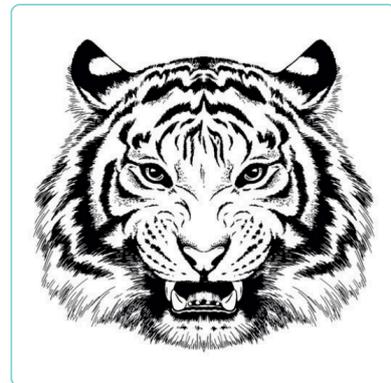
het roofdier

behaard

kuchen

de harde wind

Kleur de vacht van de tijger.

Welk woord betekent hetzelfde als het vetgedrukte woord? Kies uit:

de eeuw – opsporen – het sleutelwoord – kuchen

- 1 Mo is **stil** aan het **hoesten**. ▶ _____
- 2 Ken je een waterdier dat meer dan **honderd jaar** oud wordt? ▶ _____
- 3 De boswachter **zoekt en vindt** de wolf achter de boom. ▶ _____
- 4 Dat is het **belangrijkste woord** uit de tekst over de wolf. ▶ _____

Geef 2 dingen waar jij echt van kan smullen.

- 1 _____
- 2 _____

Vul het juiste woord in. Kies uit:

bedreigd – de ontmoeting – onvermoeibaar – oppeuzelen

- 1 De hyena's zijn hun prooi aan het _____.
- 2 Het jachtluipaard blijft maar lopen, het is _____.
- 3 Er zijn nog maar weinig wolven in België, ze zijn _____.
- 4 De _____ tussen de twee tijgers was heftig.

Als je je niets aantrekt, dan...

- wil je geen jas aandoen.
- pas je niet meer in je broek of trui.
- maak je je er niet druk in.
- trek je niet aan de touwen van je jas.